14 Ocak Çarşamba günü işe geldiğimizde, arkadaşlarımızdan pekçoğunun bir gün evvelki yemeklerden ağır şekilde zehirlenmiş olduklarını öğrendik. 12 Eylülden bu yana yemek kalitesi son derece bozuk. Cunta sendikamızı kapattığından bu yana, yemekler denetlenemiyor; patron istediği gibi at oynatabiliyor.

Olay karşısında tüm işçi arkadaşlarda büyük bir tepki doğdu. Ama ne yapmamız gerektiğine karar veremiyorduk. Sendikamız yasaklandığından bu yana örgütsüzdük.

İlk iş olarak, değişik kısımlardan yüzlerce işçi vizite ye çıkmaşa karar verdik; doktorun önünde uzun bir kuyruk oluşturduk. Ardından, yemek boykotuna karar verdik. Her üç işçiden biri boykota katıldı. Ama kimi arkadaşlar askersel rejim koşullarında direnişe katılmaya çekiniyorlardı. Üstelik anti-komünist körlüğe, politik tekkecilik hesaplarına kendini esir edip, "bu eylem TKP'yi güçlendirir" diye işçilerin öz be öz kendi hakları için savaşımlarına sırt çeviren bilinçsiz arkadaşlarımız da vardı. Uzun sözün kısası, örgütsüzlüğümüz, deneyimsizliğimiz sonucu birlikte hareketin zorunluğunu henüz hepimizin anlamamış olması, daha da güçlü bir direnişi önledi. İstediğimiz halde, bir günlük işi yavaşlatma eylemini gerçekleştiremedik. Tüm bunlara karşın, direnişe katılanlar ve katılmayan arkadaşların da büyük çoğunluğu önümüzdeki yakıcı güncel görevin biz işçileri ayıran sorunları değil birleştiren sorunları öne almak, hareket birliğimizi sağlamak, örgütlenmek olduğunu anladık. Bize birlikte hareket edilince bu zor koşullarda bile savaşımın olanaklı olduğunu gösterdiği için, direnişimiz tüm zayıflıklarına , sınırlılığına karşın bir başarı oldu.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Demokrasi güçleri üzerindeki baskılar yoğunlaşarak sürüyor. Şubat ayı ortalarında TİP İl Yöneticilerinden 4 kişi tutuklandı. Tutuklama nedeni olarak; TİP Bursa İl binasında yasaklanmış yayın bulunması gösterilmiştir. Bir üst mahkemeye itiraz üzerine TİP'in dört yöneticisi serbest bırakılmıştır.

??????

Tutuklamalar hızını sürdürürken, gözaltına alınanlara ve tutuklananlara ağır işkenceler uygulanıyor. Cunta erki ele geçirmesinden sonra gözaltı süresini üç aya çıkartmasıyla işkencelere yasal kılıf hazırladı. 1.Şubede uygulanan işkenceler cezaevinde de sürdürülmektedir. Bursa kapalı cezaevinde tutukluların koğuşlarından alınarak işkenceye götürüldüğü bilinmektedir. Bazı siyasi tutuklular ise tek kişilik hücrelerde tutulmaktadır. Cezaevinde tutukluların yaşam koşulları her geçen gün ağırlaştırılmakta, tutukevinin soğuk olmasının yanısıra, sıcak su olmaması nedeniyle tutuklular temizlik gereksinimlerini karşılayamamaktadır.

Cezaevindeki işkencelerin ve sağlık koşullarının yetersizliği sert tepkilere yol açmakta. Şubat ayı başlarında Bursa cezaevinde isyan çıkmıştır. Tutuklular hücre kapılarını kırarak arkadaşlarını dışarıya çıkarmış, ve yapılan işkenceler protesto edilerek enternasyonal k marşı söylenmiştir. Gelen haberlerde jandarmanın içeriye ateş açtığı bildirilmektedir. Gölcükten de yardım istenen isyan olayı sırasında ölenler olduğu söyleniyor. Bu olaydan sonra yüze yakın siyasi tutuklu başka illere sürülmüş, yine bazı siyasi tutuklular ise hücreye konulmuştur. Bu isyan olayından sonra cezaevi müdürünün ve savcının görevlerinden alındığı bildirilmektedir.

.....

18 Şubat 1981 günü Bursa'nın Gemlik ilçesinde geniş bir operasyon düzenlenerek çok sayıda sol görüşlü yurttaş gözaltına alındı.Gelen habenler içerisinde tutuklu sayısı konusunda en az 60 kişi olduğu

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

bildirilmekte ise de, 90 hatta 300 kişinin gözaltına alındığı söylenmektedir. Gözaltına alınanlar Bursa 1.Şubede tutulmakta ve gözaltına alındıkları süreden beri yakınlarıyla görüştürülmemektedirler.

.....

[illegible]

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Adana Paktaş fabrikasında işçiydi. Aralık 1980'de bir gece polisler tarafından evinden alınarak götürüldü. Aynı gece saat 03.00 sularında işkence altında canverdi. Öldürme olayı işkence ekibi arasında ne de olsa bir panik korku-panik yarattı. Başta askeri savcı olmak üzere ilgili yerlere gecenin o saatinde telsizler-telefonlar edilerek (!) çare arandı. Bu çare hiç zaman yitirmeksizin öldürülen gencin mezarlığa gömülmesi idi. Ceset,apar-topar alınarak,üstüyle başıyla geçenin dördürde toprağa gömüldü.

Genç işçinin ailesi ve yakınları olaydan habersiz ertesi sabah çocuklarının gözaltında bulunduğu yeni öğrenmeye çabalıyorlardı. Başvurdukları gerek Emniyet gerekse Sıkıyönetim ilgilileri,gözaltına alınanların isim listelerini boşu boşuna evirip-çevirerek "Hayır yok" dediler. "Böyle bir kişi kayıtlarımızda görünmüyor." Oysa gereken önlem (!) çoktan alınmış, adı listelerden silinmişti bile. Ancak aynı yerde (Adana Polis Koleji) işkence sırasını bekleyenlerin dışarıya iletmeyi başardıkları haberden sonra gerçek öğrenildi. Ölüm haberi bir anda mahalleye yayıldı. Ailesi ve yakınları için tek çıkar yol, mezarlıkları gezmekti artık. Onlar da öyle yaptılar. Aynı gün içinde açılmış mezar taze mezarlar hakkında bilgi edinmeye başladılar. Çok geçmeden isimsiz-taptaze bir tümsek, yüreklerini allak-bullak etmeye yetti. Mezar açıldı, üstüyle-başıyla çukura gömülen kanlı ceset çıktı ortaya...

Aile ilgili makamlara başvurdu. Bekleyip durdular işkencecilerden hesap sorulur mu diye? Bu güne dek ne bir soruşturma yapıldı, ne de ailesinin her tarafa başvurmasına bir yanıt geldi. General Evren, "işkenceye karşıyız" diyor, "işkence insanlık dışıdır" diyor, "orada burada işkence yapılıyorsa bunlar yereldir. Sistemli, yaygın değildir. Sorumlularını da hemen çeker cezalandırırız" diyor! İşkencenin yurdun her yanında sistemli yapıldığını, sıkıyönetimde faşizm yanlılarının egemenlik kurduğu her yerde tüm sıkıyönetim

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

organlarının işkencecilerin emrine verildiğini biz açıklıyoruz.İşte bu cinayeti işleyenlerin, Adana'daki işkencecilerin adları:

İşkenceci başı Emniyet Amiri Oral Çığ'dır.

Onun hizmetindeki diğer cellatlar da, Başkomiser Sadık Topuz, Demir Yanıker, Komser Muavini Ahmet Ortunç., Süleyman Ateş, polis Osman Özaslan, Ünal Büyüker, Kamil Döver, Şerafettin Öztürk,Gülşen Akasu'dur. İşkenceyi bir binbaşı yönetiyordu ve bir üsteğmen de sorgulamayı yapıyordu. Ama iş yalnız bu kadarla da bitmiyor. Sıkıyönetim ve polis yalnızca bu cinayeti örtbas etmek için ölüyü gizlice gömmek , tutuklu listelerini değiştirmek, ölen işçinin ailesinin başvurularını her yerde hasıraltı etmek için askeri savcıya dek seferber olmakla kalmadı, cinayeti ortaya çıkaran mahalle halkına karşı da terör uyguladı: Cesetin bulunması üzerine asker-polis, mahalleye karşı hücuma geçtiler. 200'ü aşkın insanı, kadın-çocuk demeden cemselere doldurup götürdüler. Kimisi 3, kimisi 5 gün yattı, kimileri ise hala içerde !

Tüm bu gerçekler ortadayken, bunlara gözlerini kapamak,"işkence yaygın değil"diye kamuoyunu avutmaya kalkışmak, cinayetlerin başını çeken en gerici çevreleri, ordudaki ,polisteki MHP yanlılarını cesaretlendirmekten, güçlendirmekten başka bir işe yaramaz.

Adana

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Marmara bölgesinden üretici yurttaşlardan köylüler ve onun demokratik örgütü KÖY-KOOP'a ve kooperatiflere baskıları anlatan mektuplar alıyoruz. İşte bunlardan bir kaçı:

"Gebze köylerinden bir yurttaş KÖY-KOOP'tan traktör almış ve bunu çevrede anlatıp diğer köylüleri de buna teşvik etmişti. Aynı traktörleri daha yüksek fiyatla satan Zirai Donatım Kurumu Gebze şubesi görevlileri, Emniyet'e şikayet ettiler. Yurttaş, "gözetim" altına alındı. İki gün boyunca dayak atıldı. "Niye KÖY-KOOP'tan traktör aldın, kimlerin aracılığıyla aldın" diye sordular. Ardından KÖY-KOOP yöneticisini de "gözetim" altına aldılar. Her ikisi de çeşitli küfür ve saldırılara uğradıktan sonra salıverildiler. - Hasan E. -Gebze"

"Kandıra Duraçalı Kooperatifi kapatıldı. Gerekçe olarak sözümona Kooperatif kongresinin erken yapıldığı, ileri sürüldü. Oysa kongre zamanında yapılmıştı. Bunun yanısıra DİSK'in afişlerinin, KÖY-KOOP afişlerinin, yasal bildirilerin bulunması ve kongrede DİSK'ten sözedilmesi de gerekçe olarak gösteriliyor. Bu, egemen sınıfların üretici köylülüğün birliğinden ve işçi sınıfı ile onun sınıf sendikaları ile dayanışmasından nasıl azrailden korkar gibi korktuğunu gösteriyor. - Enver E. - Kandıra"

Balıkeser'de garnizon subaylarına anti-komünizm dersleri veriliyor. MİT'ten geldiği söylenen iki yüksek rütbeli subay filmli ve slaytlı seminerlerle TKP'yi anarşi ve terörle bağlı gibi göstermeye çalışıyor. Demokratik ve sol örgütler hakkında bilgi verilip bunların "TKP paralelinde olduğu" anlatılıyor. Öte yandan TKP'nin son anarşi ve terörün mihrakı ve tüm terörist örgütlerden en tehlikelisi olduğu yalanları savuruluyor. Çoğunluğu, savaşımın bu zorlu cunta koşullarında bile olanaksız olmadığını anladılar. Örgütlü çalışmanın zorunluğu bir kez daha kanıtlandı.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

DİSK'in kuruluş yıldönümünde alınan önlemler

12 Şubat günü Kocaeli Sıkıyönetim Komutanlığından gelen Alkaylı Seka Müessese yönetimi arasında yapılan toplantıdan sonra 13 Şubat günü tüm işçilere günlük ve saatlik izinlerin yasaklandığı açıklandıktan sonra geceden itibaren fabrika giriş ve çıkışları kontrol altına alındığı gözlendi.

.....

Adapazarı Şeker Fabrikasında çalışan 205 işçi işten atılmıştır. Geçici Statüde mevsimlik işçi olarak çalıştırılan bu işçilerin içinde en az 4 yıldan başlamak üzere 25 yıllık işçi var. Emekliliğine 5 ay kalmış 7 çocuklu bir işçi işten atıldıktan bir hafta sonra işyerinde ölmüştür.

.....

Marmara bölgesinde bir kentimizde ilerici kadınlar 100 çorap örerek tutuklularla dayanışmalarını göstermişlerdir.Amaç,hem yakınlarına moral vermek, hem de yurtseverlerin çaresiz olmadıklarını göstermektir. Bu dayanışma sürecektir.

.....

SIRADAN EV KADINLARI BİLE ARTIK CUNTAYA TEPKİ GÖSTERİYOR

Bir ev kadını bir kalabalıkta şöyle diyor: Zaten hayat pahalılığı, bizden hep fedakarlık istiyorlar. Kemerlerinizi sıkın dediler. Sıkı sıka bel kalmadı. Gündüz elektrikler zaten yok. Akşamları da pat diye elektrikleri kesiyorlar. Kolu komşu birbirimizin yüzünü göremiyoruz. İnsanın paat! diye patlayası geliyor. Bir başka kadın sürekli süt aldığı sütçüye şöyle diyor: "Maaşlarımız yerinde duruyor. Önceden 13 Liraya aldığımız sütü şimdi 150 Liraya alıyoruz. Sütçü şöyle diyor: "Ne yapalım . Sütün pahalılandığını söylemeye biz de utanıyoruz.

.....

General Evren "bir işçinin benden fazla maaşı vardır" diye söylediğinde köy kahvesinde alkışlayanlar vardı. O anda Seramik'te çalışan bir işçi maaş çizelgesini çıkararak: "Alın işte gözünüzle görün,gerçek

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

öyle midir? 14 yıllık işçiyim 9 200 TL."

.....

Vergi kanunlarıyla birlik fiş kesme sorunluluğu da geldi. Ve fiş kesme işi şimdiden bir kesmekeşliğe girdi. Bagçeşmeden bir kahveci bir fişin tanesi bir liraya mal oluyor. Kaç çay satacağız ne kadar kazanacağız belli değil. Böyle giderse kilidi vurmak zorunda kalacağız.

Esnafların birçoğunda kilidi vurma sızlanışları duyuluyor.

.....

Cuntadan sonra öğrenildiğine göre Adapazarı'nda nöbete 2000 asker çıkarılmıştır. 48 saat nöbet yerinde aç susuz kalan askerler bazı mahallelerde evlerden su ve yiyecek istemişlerdir. Buraya kendi isteğiyle gelmediklerini, kendilerinin mahalleliler gibi birer emekçi olduklarını belirtmişlerdir.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

"HAKLI" BİR UYGULAMA

Cuntanın bir kararı vardı: "Hiç bir işçi işten çıkarılmayacak" diye. Daha doğrusu kararda "Hiç bir işçi haksız yere işten çıkartılmayacak" diye yazıyordu. Çok geçmedi Adana Paktaş işçileri bu kararda yer alan "haksız yere" deyiminin ne anlama geldiğini kendi yaşamlarından öğrenmeye başladılar. İşte bunu nasıl öğrendiklerini konusunda bazı örnekler:

Cuntanın gelmesiyle birlikte fabrikalarda baskıların görülmemiş boyutlarda arttığını söylemeye gerek yok. Nasıl olsa sendikalar kapatılmış, işçinin sesi-soluğu kesilmişti. İşyerindeki ilerici işçiler ise çeşitli ihbarlarla zindanlara atılmıştı. Evren de tüm konuşmalarında "üretimi arttırın" demişti ya, patronlar bunun ne anlama geldiğini çok iyi biliyorlardı. Kolları sıvadılar. Önce işyerinde gerekli "huzur ve sükunu" sağlamak gerekirdi. İşçi ile usta, usta ile şef, şef ile müdür, biribirinden ayrılmalı,herkesin ne olduğu belli olmalıydı gayri...Müdürlerle-şeflerle-ustalarla toplantı üstüne toplantı. Her toplantı sonucunda büyük boy bir karton üzerine iri harflerle yazılmış bir karar:

- "Senelik izinlerin düzenlenmesi idare tarafından yapılacak, belirtilen tarihte işçiler izinlerini kullanacaklardır." (Eskiden işçi gereksinim duyduğunda müracaat eder iznini isterdi).

Bir karar daha:

- "Önümüzdeki haftadan itibaren her işçinin tek tip önlük giymesi zorunludur. Giymeyenler giriş kapısından alınmayacaktır."

Bir karar daha:

- "Mesaiye gecikme müddeti 5 dakikadır. 5 dakika sonra giriş kapısı kapanacak, geç kalan işçi içeri alınmayacak, devamsız olarak kayda geçecek, iki gün devamsızlığı olan işçi işten çıkartılacaktır."

Bir başka gün, bir başka duyuru:

-"İşçilerin sigara salonuna (sigara içmek ve 5 dakika dinlenmek amacıyla) gitmeleri sınırlandırılmıştır. Aynı şekilde tuvalete de

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

sık sık gitmelerinin önüne geçilecektir."

Sonra bir karar daha:

-"Bugüne dek fabrikamıza çok pahalıya malolan yemek maliyetleri düşürülmüştür." Yani ,yemeğimizin kalitesini düşürüyoruz, ister "zıkkımlanın, ister zikkımlanmayın."

Ve alınan kararlar anında hayata geçiriliyor:

-"Sen halâ tek tip önlük giymedin değil mi?Yürrrü !..."

- "Sen iki gündür devamsızsın, 5 dakika geçikmen,kapıdan dönmen de beni ilgilendirmiyor, bak sıkıyönetimin kararı var, yürrüüüü!!.."

-"Sen ustana karşı gelmişsin, eski sendikanızın olduğu devirler geçti oğlum, yürrüüü!."

-"Sen şefe 'kaşın üstünde...yo hayır,gözün üstünde kaşın var' der gibi bakmışsın, yürrüüü!."

-"Sen yemeklerden şikayet ediyormuşsun değil mi,babanın evinde böyle yemek yedin mi, lan!!..hadi bakalım defol!..."

-"Sen;iki senedir sözleşmemiz yapılmadı, halâ 6 bin Liraya çalışıyoruz' diye propaganda yapıp işyerinde anarşi çıkarıyorsun değil mi, yürü sıkıyönetime!"

İşte böyle...Paktaş işçileri yasadaki bu "haksız yere" deyiminin ne kadar "haklı bir şekilde yazıldığını" ve ne kadar "haklı bir şekilde" uygulandığını yaşamlarının her anında bizzat yaşayarak -görerek ve kapıdışarı olarak öğreniyorlar. Böylesi "haklı gerekçelerle" bir yandan işçi çıkartılıyor, bir yandan da üretim kat kat arttırılıyor. Evren'in "Milletçe her alanda tasarruf etmeliyiz" sözlerini tekeller canla başla uygulayabiliyorlar şimdi. Nasıl mı?

-İşçilerden tasarruf

-Tazminatlardan tasarruf

-Yemeklerden tasarruf

İşte isteklerin parolası: İşsizliğe,açlığa,hastalığa özgürlük!

Paktaş fabrikasında,fabrika müdürlüğü yayınladığı yeni bir duyuruda:

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

1. İşçi otobüs servislerinin bazılarını kaldırmış,daha doğrusu bazı mahallelerye giden gereksiz(!) servisleri kaldırıp, birkaç mahallenin aracını birleştirmiş, böylece yeni bir tasarrufa başlanmış. Tabii gece yarısı özellikle bayan işçilerin servise binmek üzere yürüyeceği yol (en azından yakın mahalleye dek yürümesi gerekecek) bu tasarrufun işçinin tabanlarına dayandığını açıklamaya yetiyor.

2. Genel müdürlüğün duyurusunda çok ilginç bir nokta var: "Gündüz vardiyasındaki işçilerin öğle tatili 12.00-13 .24 saatleri arası. Yani tamı tamına bir saat 24 dakika. Her işçiden 6 dakika kırpılmış. Bu vardiyada bin kişinin çalıştığı tahmin ediliyor. Böylece 6 bin dakika ( 100 saat, 12,5 yevmiye), daha doğrusu 12,5 işgününü Paktaş patronu, böyle bir-iki cümle yazı karşılığında yutmuş olmaktadır.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

# İSDEMİR'DE FAŞİST SENDİKA SOYGUNU

Bilindiği gibi İskenderun, Karabük Demir ve Çelik Fabrikalarında faşist MHP yanlısı bağımsız Çelik-İş Sendikası yetkili bulunuyor. İsdemir'de çoğunluk işçinin DİSK'e bağlı Maden-İş sendikası üyesi olmasına rağmen AP iktidarı döneminde bölge çalışma müdürü atanan müdür ve müfettişlerin sahte evrak düzenlemesi sonucu yetkiyi faşist Çelik-İş'e verdiler. 12 Eylül asteri cunta sınıf sendikalarını kapatınca, Maden-İş'i de kapatınca İsdemir'de de faşist Çelik-İş'in işini de kolaylaştırdı. Şimdi gerek İsdemir'de, gerekse Karabük Demir Çelik Fabrikaların da işçilerin sırtında soygun üstüne soygun yapılıyor. Bir yanda sözleşme farkı, grev fonları, ölen emniyet mensuplarına yardım, yok orduya yardım. Her ay demir çelik işçisinin sırtından milyonluk soygunlar. Bunların içinde faşist harekete direk kaynak sağlayan ana kesintiler de var.

Birincisi: Yapılan Toplu Sözleşmede sözleşme farkı diye her işçiden 6500 TL kesinti yapıldı. Toplam 30 bin işçiden yapılan kesinti miktarı 195 milyondur. Bu kesintiye Maden-İş açıkken cesaret edemediler. Cuntanın iş başına gelişinin ikinci haftasında 20 Eylül'de bu parayı gasp ettiler. Bir başka ilginç nokta da işçiler salt faşist Çelik-İş'e bu parayı yedirmemek için kesilen paranın 1500 lirasının orduya kesilmesini geriye kalan 5 bin TL'nin tekrar kendilerine ödenmesi doğrultusunda onbinlerce imzalı dilekçe topladılar. Eğer cuntacı generaller bunu kabul etmiş olsalardı toplam 45 milyonluk bir kesinti orduya yapılmaş olacaktır. İşçilerin bu önerisi kabul edilmedi. Ne hikmetse iki gün sonra işveren ağzıyla dağıtılan bir tamimde işçi haklarına, sendikal haklara saygılı olduklarını böylesi bir uygulamanın işveren sendika ilişkilerini bozacağından, bundan sonra da bu tip işlerle uğraşan işçilerin de

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

cezalandırılacağı, ayrıca aba altından da işçilere sopa gösterdiler. 195 milyon işçiden kesilip bankaya bloke edildi. Şimdi de kimlerin ne kadar pay alacağı kavgası sürüyor.

Bir diğer soygun ise 1977 de MC işbaşındayken faşist harekete işçi ve devlet sırtından yeni bir kaynak daha bulunmuştu. İşveren sendika işbirliği sonucu bir yatırım fonu kuruluyor. Bu fona işçiden % 2, işverenden ise % 3, işçinin almış olduğu ücret göz önüne alınarak her ay düzenli kesinti yapılarak fonda birikip biriken paralarla da işçilerin de ortak olduğu fabrikalar kurulacak. 1979'da Maden-İş sendikası öncülüğünde onbinlerce işçi bu soygundan kurtuldu. Ancak 1980 yılında da diğer işçilerden tepki gelince fonu kaldırmak zorunda kaldılar. Ancak fonda biriken bir milyara yakın paradan hiç bir ses yok. Çelik-İş'ten bir yetkilinin açıkladığına göre her işçinin yaklaşık 30 bin lira alacağı var. Bir diğer gerçek de işçilerce de bilinen bu paraların tümü şu veya bu ölçüde faşist MHP'ye aktarıldığıdır. Bu bir milyara yakın paranın dağıldığı yerler: Gerede'de sözümona kurulan çelik korksiyon fabrikası, bilindiği gibi faşist MHP'nin Gerede'deki militanları ve kaçakçılık, silahlı eğitim çalışmaları burda yapılıyordu. Cinayetler burda hazırlanıyordu. Faşist Çelik-İş'in İzmit Donanma Komutanlığına 1 milyon bağış yapması boşuna değildir.

İkincisi yine faşist Çelik-İş'in Ankara'daki Anonim Şirketi bu fondan beslenmişti. Daha önce de Ankara sıkıyönetim komutanlığının Ankara bölgesinde bizzat bu şirkette çalışan faşist canilerin işlediği cinayetleri ve finanse ettiği cinayetler açıklandı.

Yine MHP'nin kurduğu Asya Meyve suları fabrikasına bu fondan milyonlar aktarıldı. Faşist Çelik-İş bir dönem bunun reklamını açık açık yaptı. (Asya meyvasuları şimdi 30 bin çelik işçisiyle daha güçlüdür). Bu yukarda sıralanan faşist kurum-

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

NOT: İşlenen cinayet Dörtyol emniyet amirinin öldürülmesi olayıdır.

İskenderun Demir Çelik fabrikasının ek tesislerini yapan Karabük şantiyesi yine kapanmak isteniyor:

Bilindiği gibi bundan 7 ay önce de Karabük şantiyesinin kapanması, işçilerin iş aktinin feshi ve DİSK'e bağlı Maden-İş sendikasıyla toplu iş sözleşmesine yanaşmayan işverenin tutumu üzerine şantiyede çalışan 500'e yakın işçi direnişe geçip tam 11 gün kararlı bir şekilde direnip, işvereni toplu iş sözleşesi masasına getirip sözleşmelerini imzalamışlardı. Ayrıca şantiyenin de kapanması gündemden kaldırıldı. Ancak cuntanın işbaşına gelmesini fırsat bilen Demir Çelik işvereni yine kapatma sonununu gündeme getirdi. Kışın ortasında yüzlerce işçiyi sokağa atmaya hazırlanıyor. İşveren bir taşla iki kuş vurmaya hazırlanıyor. Birincisi: Bu işyerinde sınıf sendikası Maden-İş yetkili. Maden-İş'in kapatılması İsdemir'de kiralık katil, tutmuş, işçiyi haraca bağlamış olan faşist Çelik-İş'in açık olması şantiye işçisinde haklı bir öfke yaratıyor. Bu öfke İsdemir'de de çalışan işçiden büyük bir taban buluyor. İşveren aklınca şantiyeyi kapatmakla sınıf sendikası Maden-İş'i de böylece halletmiş olacaktır. Kendilerine uşaklık yapan faşist Çelik-İş'e de rahat çalışma ortamı yaratmış olacaklar. Yalnız unuttukları bir nokta var. İşçi sınıfı var oldukça İsdemir işçisi var oldukça hiç bir güç Maden-İş'i yok edemez.

İkincisi: Yine cuntanın işbaşına geldiğinden bu yana KİT'ler konusundaki tutumu. Bu tutum İsdemir'de müteahhitlerin ve gerici fabrika yöneticilerini iştahlandırdı. İlk iş Kababük şantiyesinin özel firmalara devriyle başlıyor. Bilindiği gibi Karabük şantiyesi Demir Çelik Müdürlüğüne bağlı bir montaj şantiyesidir. İsdemir'in kurulunda büyük katkısı olan bir firmadır. Örneğin Demir Çelik'in ana üniteleri olan, Kuvvet Santralı, Yüksek fırınlar, Kok bataryaları ve

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

haddehanenin sinterin büyük bölümü Karabük şantiyesi tarafından yapıldı.Ayrıca müteahhit firmaların yarım bıraktığı, bu yarım bırakılan ünitelerin karşılığında o dönemin yöneticilerine milyonları bulan paralar yedirildi. Bunlardan biri Bekir Yücel'dir, diğeri Hasan Akın'dır. Bekir Yücel AP iktidarı döneminde yeniden terfi ettirilerek genel müdür yardımcılığına atandı. En son 1978'de Sovyetler Birliği'yle yapılan anlaşma gereği fabrikanın ek tesislerinde yine yapım işlerine başlanmıştır. Ö dönem firmaların 8 milyar istediği ihaleyi şantiye bitimine 5 milyar istedi ve ihaleyi kazandı. Yapacağı ek tesisler yine ana tesislerdir. Kuvvet santralı, yüksek fırınlar, kok bataryaları. Alınan bilgilere göre şantiyeyi kapatırlarsa müteahhit firmalara en az 12 milyara yeniden ihale edilecektir. İşte özel firmaların iştahını kabartan da bu 7 milyarlık farktır. Bu işlerin baş uzmanı da öteden beri müteahhitlerin dostu bilinen, her iktidar döneminde müessese müdür yardımcı-blığında ve Yapım Gurup Başkanlık görevini sürdüren Kemal Kebapçı'dır. Hanımı Bayan Kebapçı da müessesenin hukuk danışmanıdır.

xxx

// Karagün dostuğuz, ulusal kurtuluş savaşımızda en büyük dayanağımız TC hükümetini ilk tanıyan ve aktif olarak teteklliyen, ulusal ekonomimizin kurulmasına ilk ve tek omuz veren SSCB günümüzde de ulusal çıkarlarımıza, halkımızın genliğine uygun yardımını sebatla sürdürüyor.

İskenderun Demir-Çelik kompleksleri Sovyet-Türk dostluk ve işbirliğinin bir anıtıdır. Bu günlerde bu fabrikanın daha da büyütülmesi için iki ülke heyetleri karşılaşıyorlar.

// Bu görüşmeler sürerken faşist, gerici ve maocular yeniden İsdemir'e karşı bir yalan ve iftira kampanyası yürütüyorlar. Bu kampanyalarının cılız kalmasının nedeni söylediklerine artık kendilerinin bile inanmaz oluşlarındandır. Onların

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

yalanları gerçekler karşısında ve tüm ilerici güçlerin inatçı çabalarıyla bir hayalet gibi kaybolup gitti. Ne ki huylu huyundan, bu gerici takımı da anti-sovyetizm hastalığından vazgeçmiyorlar, vazgeçmiyecekler. Çünkü SSCB'nin bu dev yatırımları anti-sovyetizm silahını daha da köreltti. Onların İsdemir'e karşı yönelttikleri karaçalmalar ince bir anti-sovyetizmdir ve çürütülmesi gerekir.

Gerici güçler ve onların temsilcileri olan İsdemir yöneticileri iki sava sarılmaktadırlar. Bu savlar şunlardır:

1. İsdemir'de üretim çok düşüktür. Maliyetler çok yüksektir. Şu ana kadar bu kompleksler ülkemize 60-70 milyar L.sına malolmuştur. Biz bu işi beceremeyiz. En iyisi ülkemiz böylesi yatırımlardan vazgeçmelidir. Tevsiat çalışmaları durdurulmalıdır.

2. İsdemir fabrikası zarar ettiğine göre devlete yük olmaktadır. Oysa özel sektöre devredilirse özel sektör hem kâr eder, devletin sırtından bir yük iner ve vergi alacağı için de devlete faydası olur. Yani İsdemir Sabancı, Koç ya da bir ABD firmasına devredilmelidir.

Eh! Vatanını bu kadar ucuza satanlar Demir-Çeliği de herhalde pahalı satacak değillerdir.

Bir insan hem savcı, hem yargıç, hem sanık, hem de davacı olursa böyle kararlar çıkar ortaya. Gülünç ve saçma kararlar.

bir defa sağduyulu insanlar sonuçlardan değil sonuçları ortaya çıkaran nedenlerden yola çıkarlar. İsdemir'de üretim düşüktür. Üretimin düşük olmasının sonuçlarından biri de maliyetlerin yükselmesidir. Peki neden? Üretim neden düşüktür?

Üretimi "solcular düşürüyor" diyorsunuz. Yalan söylüyorsunuz. Çünkü fabrikalarda üretimin candamarı olan yerlerde hep sınıf bilinçli işçiler, ilerici-yurtsever teknik elemanlar

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

var.Ve İsdemir'de üretim için ter döken, çaba harcıyan insanlar bunlardır. Siz bu insanları "sözüm ona" sürgün ettiniz. Bu gerçek hiç değişmedi. Üretime can veren, kan veren bu insanları da hep gerici yöneticiler yönetti. Üretimi bu gerici yöneticiler babote etti. Kendi suçunuzu başkalarına yüklüyorsunuz. Bir defa üretimi durdurmak işçi sınıfının elinde "çok önemli" bir silahtır. Bu silahı ne zaman, nerede, nasıl kullanacağını çok iyi bilir.

Gerçekler nedir? Üretim niçin düşüktür? Maliyetler niçin yüksektir? Bunların açıklanması için kitap yazmak gerekir. Ancak bir kaçına değinmek bile bunların savını çürütmeye yetecektir.

1. Gerici faşist partilerin güdümündeki özel müteahhit firmalara büyük vurgun olanaklarının sağlanması: içinde Gün Sazak'ın, Demirellerin ve birçok şirket ve siyasinin ortak olduğu firmalara fazladan milyarlar vurduruldu. Tabii birçok İsdemir yöneticisi bu vurgunlardan paylarına düşeni aldılar. ve onlar da iş hayatına şirket sahibi olarak atıldı. Gün Sazak'ın şirketi ayrıca bu fabrikadaki işi aracılığıyla eroin ve silah kaçakçılığı yaptı.

Bir örnek vermek gerekirse müessese müdürünün birinin oğlunun sünnet düğününde 3 yaşındaki oğluna genel hizmetler müdürlüğü binasını yapan müteahhit tarafından "0" kilometrede son model bir Mersedes taksi hediye edilmesi ve diğer müteahhitlerin 3,5 milyon Tlsı para takması neyin karşılığıydı? Genel hizmetler binası 33 milyona malolmuşken, 80 milyona maloldu denmesinin yalnızca görünen rüşveti değil miydi?

Bu firmalar aldıkları işleri zamanında bitirmeyerek kârlarına kâr kattılar. Bugün de bu firmalar kârlarına kâr katmayı sürdürüyorlar. Bugün de İsdemir yönetiminin başını tutan

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

AP-MHP'li yöneticiler bu vurgunlardan üzerlerine düşeni alıyorlar. İşte yöneticilerin uğraştığı bunlardır, yoksa üretimin artması değil. Maliyetin artış nedeninin biri de budur.

2. Malzeme ve hammadde alımlarında yapılan yolsuzluklar:İsdemir Türkiye'nin en modern ve en büyük mekanik atelyelerine, haddehanelerine, dökümhanelerine sahiptir. Böyle olduğu halde en basit yedek parçalar bile üretilmemektedir. Bunun nedeni de tekellerle, yöneticilerin çıkarlarının fabrikanın böyle bir üretim yapmasına ters olmasındandır. Çünkü böylece yedek parça ve malzeme gereksinimi piyasadan karşılanmakta ve bu yolla hem tekeller kâr etmekte hem de İsdemir yöneticileri gizlice komisyonlarını almaktadırlar. Genel Hizmetler, stok kontrol ticaret müdürlüklerinin başına tutan gericilerin bu işten aslan payını aldıkları bir gerçektir. Son olarak Genel Hizmetler Müdürü Atilla Güneş lokaller ve klüpler şefliğinin başına muhasebe müdürlüğünün kasasından 500 bin TL para çalan ve halen mahkemesi süren bir faşisti getirerek bu vurgunda uzmanları kullanmaktadır. Stok kontrol müdürlüğü ise şirketlerle öyle içiçe geçmiştir ki, hiçbir burjuva hükümetince dokunulamamıştır.

Hammadde alımlarında yapılan yolsuzluklar bir çok kez burjuva basınına bile konu olmuştur. Gerek ABD'den alınan koklaşabilir kok kömürü yolsuzluğu gerekse Feyzioğlu'nun da ortak olduğu Tokoğlu şirketinin Kayseri'den getirdiği demir cevherlerinin sahtekârlıkla tenörünü yükselttirdiği ve bu yolla milyonlar vurduğu yolsuzluklar üzerine giz perdesi çekildi. Bu yolla yapılan yolsuzluklar ve halkımızın çalınan milyarları maliyeti yükseltmiyecek de ne olacaktı?

3. Çelik-İş vurgunlarına arka çıkılması.;Bütün bu vurgunlara elbette Çelik-İş de ortaktır. Bu sarı, faşist gangster örgüt bu vurgunların yalnız ortağı değil, aynı zamanda bekçisidir, kiralık köpeğidir. Bunların militanları üretim yapmaz, yalnızca para alır. İsdemir'in tüm olanaklarını bunlar arpalık olarak kullanırlar. 2 katlı dev bir Süpermarket bunlara 3 bin TL.sına kiraya verilmiştir. Bilindiği gibi bu mağazaların yöneticileri faşistlere silah ve para sağlamaktan tutuklanmışlardır. İskenderun'da Yelken Klüb bunlara bedava verilmiştir. Ayda İsdemir işçisinden 620 bin TL.sı spor aidatı altında para kesmektedir. Bu para birkaç fabrika yöneticisiyle Çelik-İş yöneticilerinin cebine gitmektedir. Bu faşist sendika

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

işçilerden ortalama 5.500 TL olmaküzere yaklaşık 80 milyon TL. parayı 3 ay önce kesti. İşçilerin ezici bir çoğunluğu bu kesintilere karşı çıktı. İmza topladılar. 11 bin işçi 5.500 TL, sının orduya bağışlamak şartıyla 4 binliralarının kendilerine iadesini sıkıyönetimden talep ettiler. Cevap yok. Bu yetmiyormuş gibi Kasım ayında işçilerden 700 TL (yaklaşık) 10 milyon TL para grev fonu adıyla kesildi. Grev sözünün bile yasaklandığı bir dönemde faşist Çelik-İş'e böylesine "özgürlük" sağlanışı neyin karşılığıdır? 12 Eylül'den sonra kanlı faşist bir sendikanın yalnızca İsdemir işçisinin sırtından 100 milyon TL kesebilmesi neyin karşılığıdır? Elbette fabrika yöneticileri bunun komisyonunu alıyorlar. İşçiler bu gaspedilen paralarından başka kimlerin zıkkımlandığını merak ediyor. Çelik-İş'in işçilerden zorla para alması üretimi düşürmüyor mu? Faşist sendika'nın fabrikayı çarçur etmesi maliyetleri yükseltmiyor mu?

Bu çarpıcı gerçekleri bir yana itenler "sözümona" üretimi arttırmak, maliyetleri düşürmek adı altında emekçileri daha da insafsızca sömürmek, kemerleri daha da sıkmak için IMF'nin reçetelerini uyguluyorlar. İsdemir'de IMF'nin reçetelerini uygulamak için şu önlemleri alıyorlar:

- , İşçilerin primlerine el uzatıyorlar
- , İşçilerin tümünün fazla mesai ücretleri kesilmiştir.
- , İşçi ücretleri zamanında ödenmiyor, ikramiyeler geciktiriliyor.
- ; Yemek kalitesi iyice bozuluyor ve fiyatları artırılıyor.
- - Lojman kiraları arttırılıyor. Ek kesintiler konuluyor.
- - Kreş ücreti ve otobüs ücretleri ~~xxxxxxxx~~ arttırılıyor.
- - Kaloriferler az yakılıyor, lojmanların önemli bir bölümünde hiç yakılmıyor.
- - Memur ve mühendislerin giyim eşyaları verilmiyor, ikramiyelerinin verilmeyeceği söyleniyor.
- - Üretimde önemli görevler üstlenmiş, ünitelerince gerekli oldukları yazıyla bildirilmiş çoğu uzun tecrübe sahibi 11 mühendis ve yüksek mühendisin iş akitleri feshediliyor.

Bu uygulamaların hiç bir işe yaramıyacağı, yalnızca daha büyük vurgunlar için olanak sağlayacağı gerçeği giderek herkesçe kavranıyor.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

## İSDEMİR'DEKİ GERİCİ GÜÇLERİN YENİ TAKTİĞİ

Müteahhit firma-tekeller-bürokratlar- sendika oligarşisi vurgunlarını güvence altına alabilmek amacıyla yeni koşullara uygun yeni taktikler uygulamaktadırlar. Bu taktik ordudaki çeşitli vakıflara para toplama taktiğidir. 12 Eylül öncesi başladıkları bu uygulama her ay değişik bir isimle sürdürülmektedir. İşçi, memur ve mühendislerden topladıkları bu paralarla ordunun üst yönetimiyleriyle daha yakın ilişkiye geçmek, vurgunlarını güvence altına almak, orduyu ilerici-demokratik güçlerin üzerine daha keskin sürebilmek, yolsuzluklarını ört-bas ederek makamlarında oturabilmek gibi amaçlar peşindeki gerici İsdemir yöneticileri bu taktiklerinde başarılı olmuşlardır. Onların bu taktiğini tüm İsdemir çalışanları, halkımız anlamıştır. Bu toplanan paraların neyin karşılığı olduğunu anlamak istemiyenler aldanıyorlar.

Üç ayda Çelik-İş'e 100 milyon zorla para kesilmesine göz yumanlara 5-10 milyonluk zoraki yardım olsa olsa bu 100 milyonun rüşvetidir. Bu kesilen para da aç bebelerin, ağlayan anaların, bağrına taş basan işçilerin ve iş kazasında can veren İsdemir işçisinin ahı vardır. Ve rüşvetten başka bir anlam taşımıyan bu yardımların İsdemir'e ve çalışanlarına ödettirilen faturası ağırdır. Yurtsever, demokrat, ilerici, gerçek Atatürkçü subay ve erler rüşvet kabilinden oltanın ağzına yem olarak takılan "sözde" yardımlara kanarak halkımızdan koparılamayacaktır. Onlar, İsdemir işçi ve emekçileriyle birlikte İsdemir'i soyanlardan, yobazlık batağına saplananlardan elbette hesap sormasını bileceklerdir.

Savcı Ali Bal'ın evini bombalatan, 1,5 milyon TL.sına kiralık katil tutan faşist Çelik-İş'ten hesap soracaklardır. Çelik-İş'in yeni taktikleri onu kurtaramayacaktır.

Üretimi kasıtlı olarak düşüren gerici güçler bu sonuçtan hareket ederek hem anti-sovyetizmi körüklemekte hem de dönerek bu fabrikaların "özel sektörün" elinde ancak kar edeceğini söylemektedirler. Doğrudur, özel sektörün elinde olsa bu fabrikalar elbette kâr eder. Bu gerçek şunu ortaya koymuyor mu? Demek ki özel sektörün adamları, tekellerin uşakları bu fabrikaları yönettikleri için, bilerek ve isteyerek zarar etmesine yol açıyorlar. İsdemir kâr etse birçok vurguncu şirket kâr edemez.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Biz tersini söylüyoruz; İsdemir'in ve KİT'lerin tam bir demokratik işleyişe kavuşturulması; bu kuruluşların başını tutan ve özel sektörün işbirlikçiliğini yapan faşist, gerici yöneticilerden arındırılması; bu kuruluşların ulusal kalkınmamızı sağlamada, devlet ve halk ekonomisinin güçlendirilmesinde belirleyici bir rol oynaması, özel sektörün eksik kapasiteyle çalıştırdığı büyük fabrikaların, tekel guruplarının milliyeştirilerek bu kuruluşlara devredilmesi; çalışanların ve örgütlerinin bu kuruluşların yönetimine tam olarak katılmaları ve karar ve planlamada aktif rol almaları sağlanmalıdır.

İşte böylesi bir uygulama hem KİT'leri, hem de ulusal kalkınmamızı hızlandırabilir. Bunun yapılması için de Özal'ın uyguladığı IMF reçetelerinin terkedilmesi, başta SSCB olmak üzere sosyalist ülkelerle ekonomik işbirliğinin güçlendirilmesi gerekir.

Ulusal kurtuluş savaşımızdan bugüne kadar geçen 50 yıl emperyalizmle ekonomik işbirliğinin neye malolduğunu defalarca gösterdi. Bu yıllar SSCB ile olan ekonomik işbirliğinin de ne denli ülkemiz ve halkımızın çıkarına olduğunu gösterdi.

Ulusal kalkınmamızdan, halkımızın mutluluğundan yana olup olmamanın en önemli ölçütlerinden biri de budur.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

# AYDIN VALİSİ KEMAL ŞENOL'UN AYDIN VE ÇEVRESİNDEKİ FAŞİSTLERLE İŞBİRLİĞİ AÇIĞA ÇIKTIĞI HALDE CUNTA KEMAL ŞENOL'A ARKA ÇIKIYOR

Son günlerde Aydınlı demokrat çevrelerin ve faşist terör altında inleyen halkın faşist terör yuvalarını açığa çıkartmaları konusundaki çabaları bir takım faşist cinayetlerin ortaya çıkmasını sağladı. Vali Kemal Şenol'un M.Ali Ağca'nın Ortaklar Öğretmen Lisesinde uzun müddet barındırıldığı, olayın farkedilmesinden sonra Vali Kemal Şenol'un verdiği bir pasaportla Ağca'nın yurt dışına çıktığı çağa çıkarıldı.

Öteden beri başta Aydın valisi olmak üzere Aydın emniyeti ve Milli Eğitim Müdürlüğü Aydın'daki faşist çeteleri himaye ediyorlardı. Aydın Töb-Der üç kez bombalandı. Aydın Kemel Kültür Derneği defalarca bombalandı, tahrip edildi. Menderes bulvarından haraç vermeden kimse geçemez olmuştu. Gazete bayileri Cumhuriyet gazetesi bile satamıyorlardı. Geçen yıl 100'ü aşkın tartaklama ve saldırı olayı düzenlendi. Nazilli'de lumpenlere faşistlere yüzlerce silah dağıtıldı. Söke'de Tar-İş müdürünün arabası yakıldı. Köy-Der'li üyelerin evleri kurşunlandı. Söke'de faşist örgütlenmede albay rütbesiyle bilinen 8 yaşında bir çocuğun ırzına geçip, septik çukuruna atan kitapçı Nihat Eröz dışarıdan faşistler getirerek Söke'de barındırıyor, ilericilerin demokratların üzerine sürüyordu. Tar-İş'e soktuğu militanlara Söke CHP'yi tarama emri veren de bu kişidir.

Aralık ayı içinde yapılan operasyonda Aydın'da faşistlerin elebaşıları yakalandı. Bunların yakalanmasında faal görev alan yüzbaşı İbrahim görevinden alındı.

Ortaklar öğretmen lisesi 12 Eylül öncesi faşistlerin eğitim kampı olduğu biliniyordu. Öğretmen Lisesinde silahların varlığını bilen bir yurttaş valiye ve Aydın sıkıyönetim görevlilerine güvenmeyerek Ankara'ya ihbar yaptı.Ankara'dan gelen ekip Aydın Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bilgi almak için uğruyor. Aramaya sezen Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Dinçer Okul Müdürü faşist İnayet Akyüz'e haber veriyor. Operasyon boşa çıkarılıyor. Bunu fark eden yurttaş durumu anlatarak yeniden ihbar ediyor. Operasyon sonu rahatlayarak silahları okul lojmanına taşıyan okul müdürü bu kez bol miktarda silah-dinamit-boğma telleri olduğu halde yakalanıyor. Operasyon sonucu okul müdürü İnayet

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİNDA VAKFI

Akyüz'ün 20 gün M.Ali Ağca ve yanındaki kızı beslediği, bu hizmetlerin okul ahçısı Kadir Şengül tarafından yapıldığı, dönersermaye saymanı Harun Salcan yolsuzluk yaparak Ağca'ya para sağladığı açığa çıktı.

Ağca bu süre içinde Aydın'daki evinde kurşunlanarak öldürülen Töb-er'li öğretmen Ahmet Alpdoğan ve Dalama'da öldürülen öğretmenin öldürüşlerini planladığı ve direktif verdiği, okulda çalışan 13 Dev.Toprak-İş'li işçinin kurşunlanması, yataklarının parçalanması olayını da tertiplediği ortaya çıktı.

Ortaklar Öğretmen Okulu'nda bu işlere karışan ve Ağca'ya yardımcı olan faşistler halâ okulda yalnızca okul müdürü İnayet Akyüz, Okul müdür yardımcısı Hasan Vehbi Yeter, döner sermaye saymanı Harun Salcan tutuklu.

Operasyonu boşa çıkaran faşistleri himaye eden Aydın Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Dinçer ise halâ görevinde duruyor. En ilginci Ağca'ya pasaport verdiği açığa çıktığı halde Aydın valisi görevine devam ediyor. Bu vali ilimizde memurları açığa alma ve sürme rekortmeni olarak biliniyor. Şimdiye kadar yalnızca Söke ilçesinden 132 kişinin sürgününü Kemal Şenol sağlamıştır. Danıştan'dan dönen öğretmen ve memurları görevine başlatmıyor. Cuntanın halk düşmanı Kemal Şenol'a arka çıktığını bilen halk bu duruma büyük tepki duyuyor.

Cuntanın, sıkıyönetim komutanlarının Aydın'da faşist terör üzerine yürümediği bir kez daha görünüyor.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

GENERAL KENAN EVREN / TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLET BAŞKANI

Horizont, 4/1980, s.14-15.

Geçen yılın 19 Eylülünde Türkiye parlamentosunun parıltılı kabul salonlarında düzenlenen tören,gazetecilerin bildirdiklerine göre, etkileyici bir törendi. Salonun bir yanında 200 general bazrola geçmiş , diğer yanında ise Türkiye'nin birçok sivil saygınlık kazanmış kişileri, hakimler,müsteşarlar,rektörler ve yüksek görevli aydınlar sıralanmıştı. Milli marşın törensel tohlarından sonra 12 Eylülde İstanbul Boğazı'nda erki ele alan "Milli Güvenlik Konseyi"nin 5 üyesi and içti. Bunlar törensel bir biçimde "devletin kurucusu Kemal Atatürk"ün ilkeleri"ne uygun olarak ülkenin sorunlarının çözümüne kendilerini adayacakları yolunda and içtiler. Daha sonra orkestra Beethoven'in 5. senfonisini çalarken, sırayla askerler ve sivil temsilciler , başlarında dört yıldızlı general Evren'in bulunduğu yeni yönetime tebriklerini sundular.

Kemalizm:

Ankara'da belirtildiğine göre, yeni Türkiye devlet başkanının yaşamı, Kemalizmin ilkeleri tarafından belirlenmiştir. Onun bağlılığı bir politikaciya ya da bir politik partiye değil, yalnızca "devlet ilkesine yükseltilen Mustafa Kemal Atatürk"ün ilkelerinedir.

(Türk'lerin atası anlamına gelen Atatürk olarak nitelendirilen tarihe geçen modern Türkiye'nin kurucusu Mustafa Kemal da bir askerdi. Osmanlı İmperatorluğunun Birinci Dünya Savaşından sonraki yenilgisinden ve buna bağlı olan toprak kayıplarından (Arabistan,Filistin, Suriye, Mezopotamya) sonra,Kemal ve öteki milliyetçi subaylar ilerici aydınlarla bağlaşıklık kurarak çöken sultanlığın enkazı üzerinde yeni bir Türkiye yaratmaya koyuldular.

1923'de cumhuriyet ilân edildi. Ülkeyi yabancı tekellerden

./.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

bağımsız kılmak için, anahtar sanayiler ve ulaşım devletleştirildi, devlet işletmelerinin kurulmasına yönelindi. Genç cumhuriyetin gelişmesinde ve politik olarak güçlenmesinde Sovyetler Birliği ile iyi komşuluk ilişkileri önemli oldu.

Kemalizmin temel özelliklerinden birisi din ile devlet işlerinin birbirinden ayrılmasıdır. Halifeliğin kaldırılması,islâm din adamlarının şiddetli direnişiyle karşılaştı. Okullardan din dersi kaldırıldı. Kuran Türkçeye çevrildi,şeriat modern ve Avrupa'ya yönelik hukuk modelleriyle yer değiştirdi. Kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanındı ve peçe takmak yasaklandı. Erkekler de baş giysisi olarak festen vazgeçmek zorunda kaldılar.

Türkiye'nin Ortaçağ'dan Atatürk'ün öncülüğünde yeni zamanlara doğru yolaldığı bu fırtınalı yıllar, 1918'de küçük bir Anadolu kenti olan Alaşehir'de doğan Kenan Evren'in gençliğine damgasını vurdu. Atatürk'ün ölüm yılı olan 1938'de Kenan Evren Harb Okulu'na girdi, süvari subayı olarak çeşitli görevlerde bulunduktan sonra,Türkiye'de askerlerin elit okulu olan "Harb Akademisi"ne alındı.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Ulus Satıcılığına Karşı:

Boğaziçi ülkesinde devlet işlerinin Atatürk'ün savaş arkadaşı İsmet İnönü tarafından belirlendiği ve kemalist kodeksin giderek gevşemeye başladığı yıllarda büyük burjuva ve feodal güçler ABD yetiştirmesi Adnan Menderes'in kurduğu Demokrat Parti (DP) saflarında örgütlenmeye başladılar. 1950 seçimlerinde, DP, Atatürk tarafından kurulan Cumhuriyet Halk Partisi ,(CHP)'ye karşı seçimi kazandı.Menderes Türkiye politikasını tamamen Vaşington'un doğrultusunda yürüttü ve üstelik ABD emperyalizmi tarafından çıkartılan Kore savaşına bir birlik gönderdi. Kenan Evren bu birliğin komutanıydı.

Türk çıkarlarının uluslararası tekellere ve Ankara'nın politikasının tamamen Vaşington ve NATO'ya bağımlı kılınması,ülkede her

./..

zaman yoğun direnişle karşılaşıyordu. 27 Mayıs 1960'da Türk ordusu General Gürsel komutasında Menderes egemenliğine son verdi. ABD kuklası,vatan hainliğinden yargılandı ve idam edildi. Yeni bir Anayasa, ülkede yeni bir politik başlangıcı olanaklı kılacaktı.

Bu dönemde, 1964'de Evren,general oldu. İstanbul'da bulunan 1. ordu komutanlığına getirildi.

Politik Kutuplaşma:

Yasaklanan DP'nin yerini, Süleyman Demirel'in AP'si aldı ve bu parti ustalıklı taktiklerle hükümet başkanlığını da ele geçirdi.Aynı dönemde ülkede yeniden islâmlaşma hareketi gelişti ve MSP bunun politik sözcüsü oldu. Politik kutuplaşmaya her şeyden önce, terör çeteleri "Bozkurtların", tüm ilerici güçlere karşı sistematik cinayet seferini başlatan Albay Türkeş'in faşist MHP'si katkıda bulundu.

60'ların sonları ve 70'lerin başında Türkiye'de politik ve ekonomik durum öylesine kaosa sürüklendi ki, askerler yeniden karışma hakkını kendilerinde gördüler. 12 Mart 1971'de üçüncü Demirel hükümeti geri çekilmek zorunda kaldı. Askerler tarafından atanan birçok hükümetlerden sonra 1974'de sosyal demokrat yönelimli CHP'nin lideri Bülent Ecevit parlamentoya dayalı bir hükümet kurdu.

Bu sırada Evren kara kuvvetleri komutanı görevini yapıyordu, hemen sonra genel kurmay başkan yardımcısı oldu. Bu görevdeyken 1975'de Sovyetler Birliği'ni ziyaret eden bir delegasyona başkanlık etti. 1976'da Evren merkezi İzmir'de bulunan 4. ordu komutanı oldu. 1977'de o zaman yine başbakan olan Demirel ile ayrılıkları nedeniyle kara kuvvetleri komutanı görevinden alınınca, onun yerine geçti. Mart 1978'de Evren sonunda Genel Kurmay Başkanı oldu. Bir Türk gazeteci o zamanlar Evren'in tutumunu şöyle değerlendiriyordu: "Evren'in ordunun politikaya karışmasına karşı tutumu ülkenin zorlu zamanlara doğru ilerlediği bir dönemde birçok insan tarafından yatıştırıcı bir özellik olarak nitelendirilmektedir."

./.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

70'li yıllardan sonra hükümet etme yeteneği olan çoğunluk hükümetleri kurmak daha da güçleşti. CHP ve AP, MSP ile ve bağımsızlarla amaç bağlaşıklıkları kurmak zorunda kaldılar, bu ise bunların Türk politikasındaki etkinliklerini artırdı. Politik istikrarsızlığın artmasına paralel olarak aşırı sağ ve "sol"un özellikle TKP'ye, sendikal harekete ve öteki demokrasi güçlerine yönelen kaba terörü tırmandı ve Türkiye'nin ekonomik durumu hızla kötüleşti.

Askerlerin Programı:

Bu durumda ordu yeniden "kemalist mirasın koruyucusu" rolünü kullandı. Genel Kurmay Başkanı Evren, 1979 sonlarından beri mektuplar ve muhtıralar biçiminde ve özellikle Ocak 1980 başında Cumhurbaşkanı Korutürk tarafından büyük ilgi gösterilen yazısında ülkenin önde gelen politikacılarını "ulusun yaşamsal sorunlarına " eğilmeye çağırdı. Evren, Fransız "Le Monde" gazetesine verdiği bir demeçte şunları açıklıyordu: "Silâhlı kuvvetler, Atatürk reform ve ilkelerine büyük bir bağlılıkla her zaman cumhuriyet rejiminin en uyanık koruyucuları olmuştur. Ocak ayındaki mektubumuz ülkenin tüm anayasal organları arasında birliğin egemen olması isteğimizi ifade ediyor."

1980 İlkbaharında politik ve kişisel farklılıklar nedeniyle parlamento, görev süresi dolan Cumhurbaşkanı Korutürk'ün yerine yeni başkanı seçemeyince, Evren, 1980 Mayısında, parlamentoda temsil edilen politik partilerden, bu xxx konuda bir anlaşmaya varmalarını istedi. 30 Ağustosta silâhlı kuvvetlerin bir mesajında şunu vurguluyordu: "Parlamentonun görevi, düzenin ayakta tutulmasını sağlamaktır. Ülkede düzen ve sükûnetin yalnızca sıkıyönetim komutanları tarafından sağlanmasını bekleyemeyiz."

12 Eylül 1980 olaylarına ilişkin Ankara'da yayılan bir görüşe göre, giderek daha şiddetle keskinleşen iç politik durum silâhlı

./.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TUSTAV

kuvvetler komutanlarını, insanlık düşmanı olarak nitelendirdikleri bu duruma son vermek ve -ifade edildiği gibi- iç savaşı önlemek için erke el koymaya yöneltti.

EVren, -Demirel'in geri çekilmesinden birkaç saat sonra- kendine özgü soğukkanlı ve sakin tarzıyla yaptığı radyo-televizyon konuşmasında,politik programını açıkladı: Terör çetelerinin ezilmesi,ekonominin Batı yardımına dayanarak iyileştirilmesi, NATO'ya bağlılık.NATO egemen çevreleri, ABD, 12 Eylül erk değişmesine gözden kaçmayacak bir destekle omuz verdi. Çünkü daha 1947'de "Truman doktrini" ile ABD'nin bir ayrıcalıklı bağlaşığı olan Türkiye'nin Vaşington için stratejik önemi daha da artmıştı. Türkiye'de bulunan 30 Amerikan üssü ve Sovyetler Birliği'ne yönelik casusluk üsleri, İran'da yitirilen üslerin yerini tutacaktı. Evren'in vurguladığına göre, komşu devletlerle de gelecekte eşitlik, karşılıklı saygı ve içişlere karışmama ilkeleri temeli üzerinde" ilişkiler sürdürülecekti.

Devrilen başbakan Demirel'in yerini, eski deniz kuvvetleri komutanı Bülent Ulusu aldı. Kenan Evren'in varlığında Eylül sonunda ilân edilen hükümet programı, barışçı bir dış politikayı, tüm sınırdaş komşu ülkelerle iyi ilişkileri ve dünya çapında yumuşamayı öngörüyor. Fakat aynı zamanda NATO'ya bağlılığa ve ABD ile iyi ilişkilere de önem veriliyor. İç politik konularda Ulusu iki ağırlık noktasını belirtiyor; ki bunlar Evren'in açıklamalarıyla tamamen uyuşmaktadır. Birincisi, "sağ ve sol terörizmle savaşım". İkincisi, ekonominin iyileştirilmesi için" önlemler."

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İlk Sonuçlar:

Askerlerin erke el koymalarından bu yana politik cinayetlerin sayısında büyük bir azalma oldu. Öte yandan ise Türkiye 30 000 kişiyle tarihinin en büyük tutuklama dalgasını yaşıyor. Aralında MHP şefi Türkeş'in de yer aldığı birçok aşırı sağcının da tutuklanmasına karşın, son zamanlarda giderek açığa çıkan odur ki,bu dalganın sivri

../.

ucu "sol" yönelmiştir. Tüm politik partiler,sendikal örgütlerin büyük bir bölümü ve öteki meslek örgütleri yasaklanmıştır. Askeri mahkemelerde bakılan davaların sayısı artıyor.

Ekonomik alanda generallerin gözlenen tavrı,tarım kesimine duydukları ilgidir. Ankara'da anlatıldığına göre, Milli Güvenlik Konseyi'ne erke gelişinden bu yana tarımda egemen olan feodalizmin kırılması ve köylülere tarım aletlerinin verilmesi yönünde binlerce telgraf yağıyor. Böylece dinsel gericiliğin kaynağının, feodalizmi körükleyen ve nüfusun geri eğitim düzeyini ve cahilliğini belirleyen bir nedenin ortadan kaldırılacağı söyleniyor. Türkiye nüfusunun yüzde 60'ının çalıştığı, Türkiye dış satımının yüzde 60'ını oluşturan tarımın değiştirilmesi ve modernleştirilmesinin tüm ülke ekonomisine yararlı olduğu öne sürülüyor. Şimdiye dek bir tarım reformu yolunda en küçük adımların bile feodal oligarşi, onun bağlaşığı büyük burjuvazi ve islâm din adamları tarafından engellendiği belirtiliyor.

Askerler hükümet programlarında açıkça Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun yoksul halkının gereksinimlerini karşılayan bir tarım reformunun gerekliliğinden söz ediyorlar. Yeni devlet başkanı Kenan Evren'in ilk yurt içi gezilerinden birisi de bu bölgeye yapıldı. Ancak durumda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

NATO'nun bindirdiği silâhlanma harcamaları sonucunda sarsılan Türkiye ekonomisinin iyileştirilmesi görevi, Demirel'e de hizmet eden ve 12 Eylülden sonra devlet bakanlığına getirilen Turgut Özal'a verildi. Özal, son derece güç bir görevle karşı karşıya, OECD verilerine göre ülkedeki enflasyon oranı % 80-100 arasındadır. 1980'deki dış ticaret açığı 4-5 milyar dolardır ve böylece Türkiye'nin dış borçları daha da artmıştır. Yıl başında 182 milyar TL'sı olan dolaşımdaki para, 1980 sonunda 300 milyar TL'sına çıktı.

Ekonomiyi stabilize etmek için askersel bütçenin azaltılması yerine ücretlerin dondurulması (bu arada grevler yasaklanmıştır),emeklilik yaşının indirilmesi, bu arada devlet işletmelerinin azaltılması

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ya da kapatılması yoluyla işsiz sayısının artırılması düşünülüyor. Aynı zamanda Türkiye ekonomisinin gereksinim duyduğu hammaddeler ve yedek parçalar için dev borçlar gerekiyor.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

# KARAYOLU İŞÇİLERİNİN TEPKİSİ

Daha 5 aylık, ortalama 40.000TL Toplu İş Sözleşmesi faklarını alamayan, 12 Eylül'den önce T.İ.S. bitirdi diye düşük vergi yasasından faydalanamayan 45 bin karayolu işçisinden cunta hükümeti para dileniyor.

Ama yiğit karayolu işçileri herşeye rağmen sınıf kardeşlerine örnek oluyor. Özellikle Kara Yolları I. Bölge Müdürlüğüne bağlı değişik şantiyelerde ve merkezde çalışan işçilerle, yine bu işyerlerinden İzmit-Gebze arasında Ekspresyol ve Otoyol yapım şantiyelerinde çalışan 500 karayolu işçisinin örgütlü ve haklı tepkisi dikkate değer.

Türk-İş'e bağlı Yol-İş üyelerinin bu yiğit çıkışı aynı zamanda işçi sınıfının teslim edilemeyeceğinin de bir göstergesidir.

"Türk Kara Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'na Bayındırlık Bakanlığının Kara Yolları Genel Müdürlüğünün tamimleri üzerine işçilerin ve teknik elemanların maaşlarında % 1 (brütün) bağışın imza karşılığında bordrodan kesilmesine işçiler sert tepkide bulundular. Aralık ayı başında nabız yoklaması şeklindeki uygulama, Ocak ayı başında somutlanarak işçilerden bağış yapması istendi.

Maaşlar dağıtılırken ve bağış toplanırken 2 tomsonlu polisin de orada bulunması işçileri iyice kızdırmıştır. Polis denetimindeki bağış toplama kampanyasına bu işyerindeki işçilerin tamamı, sırasıyla bordrodan bağış deyince "kestirmiyoruz", "kesmeyin, bizden çalışmaz" gibi tepkilerin yanı sıra "Evlenen ve iş kazası geçirmiş arkadaşlarımız var. vb." sözlerle imza atmayıp bağış yapamayacaklarını belirttiler.

Zaten NATO'nun emri üzerine silahlanma harcamalarını 3 kat artırdılar. Bu açık bizden mi karşılanıyor diyen işçiler tüm sınıf kardeşlerini uyarıyor.

Emekliliği yaklaşan bir karayolu işçisi Kara Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'na yardım yapılması istenen bağışla ilgili olarak arkadaşlarına :

"İnanın, cuma namazından daha yeni geldim. Abdestimle duruyorum. Çocuklar evde aç. İki aydır ev kirası veremedim. Bu adamlar hangi yüzle bizden para istiyor. Bağış yapan zenginler vergiden muaf olmak için bağış yapıyorlar. Bizleri ise düşük ver-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

giden bile faydalandırmıyorlar. Daha 5 aylık toplu iş sözleşmesi farklarını bile alamadık. Yeni zamlar belimizi büktü. Bunlar bizden ancak hava alırlar " diyordu.

İşçi sınıfı ve halkımız kendi deneyimiyle karşı koymanın zorunluluğunu, savaşmadan kazanılamayacağını, böylece daha da kavrayarak; ve savaş utkuya ancak böyle varacaktır.

NOT: Aynı girişim Yarımca Seramik fabrikasında da yapıldı. Ancak 1250 işçiden sadece 300 işçi kampanyaya katıldı. 950 işçinin katılmaması da tepkinin bir sonucu oldu.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İZMİR:/17.1.1981

İzmir'de ilerici gençliğin üzerindeki baskı ve işkenceler hergeçen gün daha da artıyor!..

- 25 Aralık Perşembe gecesi 3 ilerici genç evleri basılarak polisçe gözaltına alındılar.

- Bu gençlere 1. şubede korkunç işkenceler yapıldı. Elektrik verildi. Falakaya defalarca yatırdılar. Sopa şekline getirilmiş kum torbalarıyla günlerce dövüldüler. Yumruk, tekme, tokat da = cabası..

Bu işkenceleri ve "sorgulamaları" bizzat I. şubenin üst düzey yetkililerinden Muhlis Zencabi yürütüyordu. Yanında iki görevli daha vardı. Bu Muhlis azılı bir anti-TKP uzmanı olmaya çalışıyor. Karısı da emniyette görevlidir.

- Ne istiyorlar? İGD'nin TKP'nin bir kolu olduğunu, gizli çalışmalarını sürdürdüğünü, bu çalışmaları da eskiden yöneticilik yapmış kişilerin yönettiğini, baskı ve zorbalıkla kabul ettirmeye çalışıyorlardı.

- Gençlerden birisine, failî meçhul ne kadar cinayet ~~xxxxx~~ varsa yüklemeye çalıştılar. Çeşitli eziyetlere ve özellikle elektrik işkencesine rağmen bu genç direndi. Ama katiller, ~~xxxxx~~ bu gence öldürüsüye saldırdılar, bir haftalık elektrik işkencesi boyunca birkaç kez bayıldı. Sonuncusundan sonra kalbi durunca katiller telaşa kapıldı. 45 dakikalık bir masaj ile ancak kendine gelen bu genç Sirinyer'deki hapishaneye alındı. Yanındaki ikinci genç de elektrik ve falakadan yürüyemiyordu. Üçüncü genç ise halâ işkencedeydi. "Çarmıha geriliydi". Bu üç gencin direnci, dayanıklılığı içerdeki tüm guruplar arasında büyük saygı uyandırdı. Herkes dayanışma içine girdi. Çünkü emniyetin işkencelerine karşı direnenler en büyük k saygıya layıktılar. Hasta olan gencin kalbine her saatbaşı masaj yapmak gerekiyordu. Mutlaka hastaneye kaldırılmalıydı. Ama işkencecilerin buna aldırdığı yoktu. Diğeri ise halâ çarmıhtaydı.

İlerici gençliğin kalbi, baskı, yalan, zorbalık ve işkenceye dayanmış bu gençlerle birlikte çarpıyor.

- Zorbalık sökmeyince bu kez polis yeni yöntemlere başvuruyor.

"Falan kişinin yakalanmasını sağla, bırakacağız. Senden istediğimiz budur".

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

"Bir yere randevu bağla, gerisini bize bırak" diyerek "evinde karakol kurulmasını" teklif ediyorlar.

Bütün istekleri reddedilince de kudurmuşçasına yeniden saldırıyorlar.

Bir başka hainee yöntemleri de şu:

- Gözaltına aldıkları kişiyi işkencelerle de konuşturamayınca, kendi semtine götürüyorlar. Zarla bir kahveye oturarak çevrede tertibat alıyorlar. Onun yanına yaklaşan herkesi gözaltına alarak onlardan bilgi almaya çalışıyorlar.

- Bazı gençlere ise bir sürü şey vadederek doğrudan ajanlık öneriyorlar.

İlerici gençler baskı, zorbalık, zulüm ve işkenceler altında pişiyor, çelikleşiyorlar. Herşeye rağmen binlerce pul, bildiri, İzmir'in dört bir yanını sarıyor. İşte onları korkutan da bu zaten!...

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İZMİR-II

Baskılar gençliğin mücadelesini durduramıyor!..

- Ege Üniversitesinde baskı ve terör durmadan artıyor.

- Tüm derslere girmek zorunlu oldu. Kantinler kapatıldı. Dersi biteni zorla hemen okuldan çıkarıyorlar. Başta fakülteye girmek ise yasak. Okullara yeni bir askeri birlik getirdiler. Özel olarak eğitilmiş bu askerlerin ㅠ kasklarının önünde kurşun geçirmez camlar var. Gerici öğretim üyeleri de bu "cadıyız" lere dayanarak azdıkça azdılar. Öğrenciler bıkmadan imza toplayarak bazı kantinleri açtırdılar.

- Okul temsilciliklerinin çoğunu ilerici gençlerin kazanacağı anlaşılınca tüm seçimler iptal edildi. Tıp fakültesindeki iki aday 15 gün gözaltında tutuldu. Dersten zorla çıkarılıp gözaltına alınmaları 2ün (28 Kasım) Tıp Fakültesinde 12 Eylül'den sonra ilk kez, yarım günlük boykot yapıldı. Tüm öğrenciler kantine inmişti. Sessizliği bir slogan bozdu. "Kahrolsun askersel diktatörlük!" Daha sonra da "İGD yaşıyor, savaşıyor" sloganı atılarak kantin terkedildi. Hafta başında bu hareket bomba gibi patladı ve tüm fakültelere yayıldı. Pullar, panolar, sınıflardaki protesto konuşmalarıyla ilerici gençler tüm denetimi ele aldılar. "28 Kasım eylemi" Ege üniversitesinde öğrenci mücadelesinin tarihinde bir dönemeci simgeledi. Artık İGD dönemi başlıyordu. 1977'deki maocuların baskı ve engelleri düşünülürse bu adımın önemi daha da iyi anlaşılabilirdi.

- 24 Aralık'da yine İzmir çeşitli eylemlere sahne oldu.

- İlerici gençlerin eylem birliği önerisini geri çeviren Dev-Yol'cuların iflası ortaya çıktı. Tabanda ise, eylem birliği herşeye karşın gelişiyordu. Dev-Yol'cu kapıyı tutuyor, İGD'li genç konuşma yapıyordu. İktisat fakültesindeki ortak yemek boykotu ise, birbirinden habersiz Dev-Yol'cular tarafından "yanlışlıkla" kırıldı. Özeleştiri yaptılar. Bir gün önceki yaygınlaştırdıkları şeyler gerçekleşmeyince, kaybolan etkileri iyice söndü. Şöyle diyorlardı. "24 Aralıkta okula kimsel gelmesin, geleni kurşunlarız. Zaten yarın tüm Türkiye'de silahlı ayaklanma başlayacak!." Bu son dediklerine birçoğu gerçekten inanıyordu. Fakat bunun bir aldatmaca olduğuna onları inandırmaya çalışan ilerici gençler haklı çıktı. Birçok devrimci genci;

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

yanlış tahliller, yanlış yöntemler nedeniyle polise teslim eden Dev-Yol şeflerinin taban üzerindeki etkisi iyice azaldı. Şimdi tabanda sıcak bir yakınlaşma var. Dostça konuşmalar, sigara alışverişleri, dayanışma ve yardımlaşmalar, oldukça ilerledi.

- İlerici gençler ise tüm şehirde, eylemler, yaptılar. K. Maraş kırımının sorumlularından hesap sorulmasını istediler. Okul servâslerinde konuşmalar yaptılar, yano asıp, pul, broşür dağıttılar. Kadife kaleye bir flama astılar. Ucu süngerli ayakkabı boyalarıyla duvarları yazıyla donattılar. Genç-Öncü'yle ortak pullama yaptılar.

Eşrefpaşa pazarında yapılan gösteride "Ucuzluk ne zaman? Zam zam zam! ve "İşçinin emeği, Özal'ın göbeği" sloganı atılınca halk alkışladı. 24 Aralık eylemleri ilerici gençlerin önderliğini pekiştirdi. Çeşitli gruplaşmaların yaklaşmasını hızlandırdı.

- 5 Ocak'da ise ilerici gençler eylemleriyle, gençliğin, enternasyonalist, kavaşkan ve kararlı örgütü İGD'nin 6. yılında da yaşadığını kanıtladılar.

Eşrefpaşa pazarının önüne asılan ve 2 saat kalan flamayla, Çiğli girişinie asılan bez pankart büyük ilgi gördü. 1000 adet pul okulları, semtleri sardı. Şunlar yazıyordu pullarda:

"İGD terörün içinde değil, boy hedefiydi. İGD 6. yılında, dimdik ayakta!" ve "Cuntaya karşı olan tüm gençler! Halâ birleşmeyecek miyiz? İGD 6. yılında yaşıyor, savaşıyor" mumlu kâğıt üzerine çıkartma olan bu pullar, İGD'nin ırzır tetörist örgüt olarak gösterilmeye hazırlanıldığı şu günlerde büyük önem taşıyordu ve çok ilgi gördü.

5 Ocak bütün engellemelere rağmen, semtlerde, yüksek okul ve liselerde, hapishane ve işkence evlerinde, tüm baskılara karşın kutlandı.

Gençlik nasıl bir gelecek için kimin yolunda yürüdüğünü biliyor. Bu inanç ve kararlılıkla nice yıllara...

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İzmir'de bir ay kadar önce Tartan işyerinde yemeklerin çok kötü çıkması üzerine, işçiler sonunda birlik olup direndiler veyemeklerin düzelmesini sağladılar.

Balçova Lisesinde 24 Aralık X Kahramanmaraş faşist kırımının yıldönümü nedeniyle pullar dağıtıldı. Bu yüzden iki yüzü aşkın öğrenci gözaltına alındı. Diğer liselerde de imzasız kısa bildiriler dağıtıldı. Çamdibi semtinde 50 kadar kişi yürüyüş yaptı. Güzel Sanatlar Fakültesinde de Sinema-TV bölümünde bir kız öğrenci konuşma yaptı. Bu eylemler nedeniyle o gün İzmir'de çok sıkı güvenlik önlemleri alındı.

Torbalı ve Söke yörelerinde tarım ücretleri çok düşük. Dayıbaşlarının kesintisi de caba. Atalan köylüleri Torbalı'nın Güllüce köyüne kadar bir yürüyüş yaparak "Ücretlerinin artırılması, dayıbaşı kesintilerinin azaltılması" gibi istemlerini dile getirdiler. Sonunda istekleri kabul edildi.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Tarsus'da 20 Aralık 1980 gecesi Musalla mahallesinde Selah Cereci adında bir kişi evinin önünde silahla taranarak öldürüldü. Şu ana dek cinayetin faili bulunamadı. Fakat gelişen olaylar ve öldürülenin yakınlarının ifadeleri cinayeti kimin işlediğine ışık tutacak nitelikte.

Selah Cereci denilen kişi Musalla'da bir kahve çalıştırmaktaydı. Ayrıca kaçakçılık işleriyle de uğraşıyordu. Bu işlerini yürütebilmek için de polisle arasının iyi olması gerekiyordu. Nitekim polisle sıkı fıkı olduğunu herkes biliyordu. Tarsus'un azılı faşist komserlerinden Vehbi ile arası çok iyi idi. Muhbirlik yapıyordu. Mahallede bir çok ilerici genci polise Selah Cereci ihbar etti.

Öldürüldüğünün ertesi, mahalleden 40-50 kişi götürüldü. Gerekçe hazırdı. Cereci Selahı muhbirlik yaptığı için devrimciler öldürmüştü. Oysa olay hiç de öyle değildi.

Cerreci Selah, muhbirliğin yanısıra her türlü kaçakçılık işiyle uğraşıyordu. Polislere de suç payını veriyordu.

Cerreci Selah son olarak eroin kaçakçılığı yapan bir şebekeyle anlaştı. Malı teslim alacak,parayı ödeyecekti. Ama Cerreci Selah, bu kez faşist komser Vehbi ve polis Yusuf'u devreye soktu. Malı teslim edecek adamları polis yakalayacaktı, daha sonra mala sadece komser Vehbi, polis Yusuf ve Cerreci konacaktı. Nitekim öyle oldu. Kaçakçıların ellerinden mallar alındı, fakat kendileri serbest bırakıldılar. Bu işi sağlayan da Cerreci idi. Sözümona kaçakçıları polisin elinden kurtarıyordu.

Fakat komser Vehbi ile Cerreci Selah arasında anlaşmazlık çıktı. Faşist komser Vehbi, kendine sadık köpeğin işini bitirmeliydi, yeteri kadar yararlanmıştı ondan.

Hem muhbiri öldürecek, hem de devrimcileri yakalayacaktı. Bunun çoğunu başardı. Fakat başta öldürülen muhbirin ailesi polisi suçluyordu. Ayrıca cinayette kullanılan mermiler 6.35'lik di. Ve olaydan 10 saniye sonra bir polis arabasının olay yerinden ayrıldığını görenler var.

Olay böylece örtbas edildi. Değerli muhbir vatandaşın ölümü ne gazeteye ne de TRT'ye duyurulmadı. Ve faşist komser Vehbi cinayetten 2 gün sonra Tarsus'dan ayrıldı. Tayinini İstanbul'a aldırdı.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

II

Tarsus:

23 Aralık 1980'de Adliye önünde Dev-Yol'cular bildiri dağıtırlarken polis rasgele ateş etti. Biri bekçi olmak üzere 3 yurttaş yaralandı.

III

Tarsus:

Komser Vehbi başta olmak üzere, araştırmadaki tüm faşist polisler halka alabildiğine işkence yapıyorlar. Ve tutuklu ailelerinden 200-300 bin (ne tutturabilirlerse) rüşvet alıyorlar.

Geçenlerde 10 tane faşist silahları ile beraber yakalandı. Ve hemen ertesi gün salıverildi. Çünkü Tarsus'un sayılı zenginlerinden Kasım Ekenler polise biraz kemik vererek salıverilmelerini sağladı.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TARSUS :

7. Ocak 1981 gecesi Tarsus jandarma karakolunda Dev-sol adlı örgüte mensup birinin 4 güvenlik görevlisini öldürerek kaçtığı olaydan sonra, güvenlik kuvvetleri özellikle ilerici mahallelerde terörü olağanüstü boyutlara ulaştırdılar.

Musalla, Eski Ömerli, Bahçe mahallelerine girdiler, ilgili ilgisiz birçok kişiyi götürdüler.

Olay gecesi faşist komser Yüksel yönetiminde gelen polisler (Musalla) mahallesinin en saygın kişilerinden 60 yaşlarındaki İsmail Belli ve oğlu Yasin Belli'yi götürdüler. İsmail Belli Musalla'nın önde gelen hocalarından biridir. (Şıh İsmail, Alevilerin din hocası).

Sözümona oğlunu aramaya geldiler. Oğlunun adı Hadi. Dev-Yol örgütünden ve kaçak.

Sabah saatın 3'ünde kapıyı kırarcasına çaldılar. "Açın orospu çocukları. Hadi nerede?, 4 kişiyi o öldürdü" gibi küfürlerle hane halkını uyandırdılar. Ve evde bulunan Şıh İsmail'le oğlu Yasin'i küfür, tekme tokatla polis arabasının içine attılar. Adamın karısına da "Sizi kaltaklar sizi. Şimdi kocalarınızı alıyoruz. Yakında sıra size de gelecek. Hepinizin kökünü kurutacağız" dediler.

Götürdüklerini ve içerde gölaltında bulunanlardan tümünün saçını kestiler. Şıh İsmail'i içerde 4 gün tuttular. Oğlunu hala bırakmadılar. Bu olay mahallede büyük tepki yarattı.

Tarsus'da Borsa Sarayında her gün tutuklulara akıl almaz işkenceler yapılmaktadır. Gece Borsa sarayında işkence görenler gündüz Rasim Dokuz Çırçır fabrikasına getirilmekte, orada dinlendirilmektedir.

Oğlu işkence altında olan bir adam, Borsa sarayında komser Yüksel'e "Neden böyle işkence yapıyorsunuz. Sizi Kenan Evren'e şikayet edeceğim" diyor. Aldığı cevap: "Git Allahına şikayet et. Sanki Kenan Evren işkence yapıldığını bilmiyor mu?"

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

# İŞBİRLİKÇİ TEKELCİ BURJUVAZİ TÜTÜN ÜRETİMİNİ DENETİMİNE ALIYOR

Generaller cuntasının kukla hükümeti tütün ekim alanlarını sınırlandırmak, Tekel'in dağıtmakta olduğu avansları kaldırmak, amacıyla bir kararname yayınlamıştır.

Görünürde teknik ve ekonomik gerekçelere dayandırılan bu uygulama özünde işbirlikçi tekellerin sigara sanayini ele geçirme koşullarını hazırlıyor.

Bilindiği gibi Tekel'in depolarında tütün stokları gün geçtikçe kabarıyor. İhraç edilemeyen ya da değerlendirilemeyen bu tütün stokları ekonominin sırtında ağır bir kambur oluşturuyor. Gerek alış, gerekse ihracat sırasında devlet kredileriyle donatılan tüccarın depoları en kaliteli tütünlerle dolup, hızla boşaltılıyor. Devletin elindeki stokları eritmek ve tütün kalitesini yükseltmek bahanesiyle, sulak ve taban arazilerden tütün tarımının kovulması isteniyor. Aslında böylesi bir uygulama ile, geçimlerini sadece tütünden sağlayan yaklaşık 800 bin aileden en az yarısının üretim dışına atılması amaçlanıyor. Bundan başka, avansların kaldırılmasıyla kapkaççı tüccarın kucağına atılan tütün üreticilerine ya da toprak beylerine ve zengin köylülere ortakçılıkla bağlanmak ya da evini barkını dağıtarak, kentlere göç etme koşulları dayatılıyor.

Gerek toprak ve gerekse tütün üreticisi bakımından boşaltılan alanlar daha sonra Amerikan kaynaklı virginya ve burley çeşidi tütünlerin yetiştirilmesi için yedekte tutulacaktır. Daha sonra, sigara sanayini ele geçirdiğinde, işbirlikçi tekeller boşaltılan bu alanları tarım kapitalistleri ile zengin köylülere tütün tarımı için açacaklardır. Çünkü söz konusu tütün çeşitleri yoğun girdi ve yüksek bir mekanizasyonla yetiştirilebilmektedirler.

İşte bu kararname ile dışa bağımlı tekelci burjuvazi ilk saldırısını yapıyor. Onlar askersel cunta aracılığı ile çok yönlü baskılarını,. saldırılarını sürdürürlerken, köylüler bunun dışında kalamazlar. Sendikaları dağıtılan ve yöneticileri tutuklanan işçilere, demokratik dernekleri kapatılan memur ve diğer dar gelirlilere olduğu gibi, küçük ve orta köylülere de süngü zoru ile dayatılan sadece yıkım, açlık ve yokluktur.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

# KARAYOLU İŞÇİLERİNİN TEPKİSİ

Daha 5 aylık, ortalama 40.000TL Toplu İş Sözleşmesi faklarını alamayan, 12 Eylül'den önce T.İ.S. bitirdi diye düşük vergi yasaşından faydalanamayan 45 bin karayolu işçisinden cunta hükümeti para dileniyor.

Ama yiğit karayolu işçileri herşeye rağmen sınıf kardeşlerine örnek oluyor. Özellikle Kara Yolları I. Bölge Müdürlüğüne bağlı değişik şantiyelerde ve merkezde çalışan işçilerle, yine bu işyerlerinden İzmit-Gebze arasında Ekspresyol ve Otoyol yapım şantiyelerinde çalışan 500 karayolu işçisinin örgütlü ve haklı tepkisi dikkate değer.

Türk-İş'e bağlı Yol-İş üyelerinin bu yiğit çıkışı aynı zamanda işçi sınıfının teslim edilemeyeceğinin de bir göstergesidir.

"Türk Kara Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'na Bayındırlık Bakanlığının Kara Yolları Genel Müdürlüğünün tamimleri üzerine işçilerin ve teknik elemanların maaşlarında % 1 (brütün) bağışın imza karşılığında bordrodan kesilmesine işçiler sert tepkide bulundular. Aralık ayı başında nabız yoklaması şeklindeki uygulama, Ocak ayı başında somutlanarak işçilerden bağış yapması istendi.

Maaşlar dağıtılırken ve bağış toplanırken 2 tomsonlu polisin de orada bulunması işçileri iyice kızdırmıştır. Polis denetimindeki bağış toplama kampanyasına bu işyerindeki işçilerin tamamı, sırasıyla bordrodan bağış deyince "kestirmiyoruz", "kesmeyin, bizden çalışmaz" gibi tepkilerin yanı sıra "Evlenen ve iş kazası geçirmiş arkadaşlarımız var. vb." sözlerle imza atmayıp bağış yapamayacaklarını belirttiler.

Zaten NATO'nun emri üzerine silahlanma harcamalarını 3 kat artırdılar. Bu açık bizden mi karşılanıyor diyen işçiler tüm sınıf kardeşlerini uyarıyor.

Emekliliği yaklaşan bir karayolu işçisi Kara Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'na yardım yapılması istenen bağışla ilgili olarak arkadaşlarına :

"İnanın, cuma namazından daha yeni geldim. Abdestimle duruyorum. Çocuklar evde aç. İki aydır ev kirası veremedim. Bu adamlar hangi yüzle bizden para istiyor. Bağış yapan zenginler vergiden muaf olmak için bağış yapıyorlar. Bizleri ise düşük ver-

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

giden bile faydalandırmıyorlar. Daha 5 aylık toplu iş sözleşmesi farklarını bile alamadık. Yeni zamlar belimizi büktü. Bunlar bizden ancak hava alırlar " diyordu.

İşçi sınıfı ve halkımız kendi deneyimiyle karşı koymanın zorunluluğunu, savaşmadan kazanılamayacağını, böylece daha da kavrayacak; ve savaş utkuya ancak böyle varacaktır.

NOT: Aynı girişim Yarımca Seramik fabrikasında da yapıldı. Ancak 1250 işçiden sadece 300 işçi kampanyaya katıldı. 950 işçinin katılmaması da tepkinin bir sonucu oldu.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI